

Stanowisko
Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych
w sprawie finansowania oświetlenia dróg publicznych przez gminy.

I. Stan prawny.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy. Ponadto, zgodnie z art. 3 pkt 22 ww. ustawy pod pojęciem finansowania oświetlenia rozumieć należy finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania.

II. Stan faktyczny.

Dokonując analizy stanu faktycznego należy odróżnić:

- stan, w którym gmina jest właścicielem instalacji oświetleniowej od stanu, w którym właścicielem takiej instalacji jest zakład energetyczny;
- kwestię modernizacji od zagadnienia zwykłego utrzymania.

W sytuacji, gdy właścicielem instalacji oświetleniowej jest gmina, ponosi ona koszty zakupu energii elektrycznej i usługi przesyłowej zgodnie z taryfami zakładu energetycznego, na podstawie otrzymywanych faktur. Zadanie utrzymania urządzeń gmina może powierzyć własnej jednostce organizacyjnej lub też wybranemu, w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych, podmiotowi. Nie ma również w tym przypadku, żadnych przeciwwskazań do ponoszenia przez gminę jakichkolwiek nakładów na modernizację.

W przypadku, gdy instalacja oświetleniowa stanowi własność zakładu energetycznego, gmina nie jest w żaden sposób uprawniona do ponoszenia nakładów na modernizację punktów świetlnych niebędących jej własnością. Ponoszone w tym celu wydatki inwestycyjne gmin, z racji swej istoty, powodowałyby nie tylko udoskonalenie, ale i jednocześnie zwiększenie wartości obcego majątku. Zwykłe utrzymanie punktów świetlnych, o którym mowa w art. 3 pkt 22 ustawy Prawo energetyczne, nie obejmuje swym zakresem modernizacji.

III.

Stanowisko KR RIO jest zbieżne ze stanowiskiem Ministra Gospodarki z dnia 5 kwietnia 2007 r., zgodnie z którym, modernizacje instalacji powinny być realizowane przez ich właścicieli, w uzgodnieniu z gminami, dla których świadczą usługi oświetleniowe. Nakłady ponoszone przez właściciela sieci energetycznej na jej modernizację powinny zostać sfinansowane ze środków pozyskanych za usługi świadczone gminie w zakresie utrzymania punktów oświetleniowych na terenie gminy (remonty, konserwacje), tj. w drodze tzw. „usługi oświetleniowej”. Zawarcie umowy na zakup usługi oświetleniowej, będzie wymagało uprzedniego stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655). W tej sytuacji, gmina płaciłaby jedynie koszty usługi oświetleniowej, co jest dopuszczalne w świetle obowiązujących przepisów. Wysokość i rodzaj stawek jednostkowych, zawierających również godziwy zysk dla usługodawcy, stanowiłaby przedmiot uzgodnień stron umowy.

Jako rozwiązanie do przyjęcia uznać należy także ponoszenie przez gminę całkowitych kosztów oświetlenia, w oparciu o jednolitą taryfę na oświetlenie uliczne, o ile zakład energetyczny zdecyduje się na przyjęcie takiego rozwiązania.

Dopuszczalnym rozwiązaniem, odnośnie ponoszenia przez gminy kosztów modernizacji sieci oświetlenia, jest również uzyskanie innego niż własność tytułu prawnego gminy do sieci oświetlenia (np. dzierżawy, użyczenia). Należy zwrócić jednak uwagę, że w treści stosownej umowy powinny zostać uwzględnione zasady wzajemnych rozliczeń poczynionych nakładów inwestycyjnych z właścicielem sieci.